

Saýradylmadyk şeýda

Category: Edebi makalalar, Goşgular, Kitapcy, Söhbetdeşlik

написано kitapcy | 22 января, 2025

Saýradylmadyk şeýda

SAÝRADYLMADYK ŞEÝDA

■ ýa-da şahyr Juma İlmyradyň başyna düşen sowet müşakgatlary

Maňa şahyr Juma İlmyradow bilen iň soňky gezek ýüzbe-ýüz oturyp, söhbetdeş bolmak mundan sekiz ýyl gowrak ozal (1991), onuň öz öýünde miýesser edipdi. Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň yqlan edileniniň öňüsrysýndaky günlerdi. Men o wagtlar "Sowet Türkmenistany" (häzirki "Türkmenistan") gazetinde habarçy bolup işleýärdim. Lebaba döredijilik komandirowkasy bilen barypdym. Çärjewde otludan düşen badyma, şahyra jaň etdim.

Meni onuň "Türkmenistanyň" goşgusy gyzyklandyrýardy. Şol goşgy zérarly onuň başyndan müşakgat bary inderilipdi, durmuşyna záher-zakgun gatylypdy... Ynha, meniň öňümde ýetmiş üç ýaşy arka atyp, ýetmiş dördüň bir gyrasýndan giren, ömrümiň ahyrlarynda agyr kesele uçran ~ jahany synlamakdan mahrum bolan goja şahyr otyr. Şo pursatdan ýigrimi-ýigrimi baş ýyllar çemesi ozal, men heniz çagakam, ondan soňam ol biziň öýümize ~ Halajyň gadymy Etbaş obasyna köp barardy. Türkmen edebiýatynyň Beki Seýtäkow, Kerim Gurbannepesow ýaly ägirtleri bilen, welaýatda ýasaýan ýazyjylar bilen barardy. Menem olara çay daşardym, nahar daşardym, gapymyzda ösýän bagymyzyň häli-hätzire çenli-de agzymdan tagamy gitmedik bal ýaly ir-iýmişleri bilen hezzetlärdim. Arasynda-da öz zähmetimiň muzduny alardym ~ bir gyrada sesimi-üýnumi çykarman, olaryň söhbetlerini, goşgularyny diňlärdim. Şol söhbetdeşlikleriň arasynda olar meniň ~ ýaňy mekdebiň başlangyç klaslarynda okap ýören körpe şahyryň goşgularyny diňlemäge-de höwes bildirerdiler...

Ine, Juma aga bilen şol iň soňky duşuşygymyzda şu zatlar barada, ýene-de kän wakalar barada ýatlaşdyk. Kiçigöwün,

pespäl, onsoňam, birneme göwnüçökgün şahyr galkynyp gitdi, ýaz ýaly açyldy, onuň ruhy oýandy, göwnüme bolmasa, şo halatda onuň batyl gözlerine-de täzeden nur çäýylan ýaly boldy. Şahyr howlukman gürleyärdi, men diňleýärdim hemem käbir zatlary ýandepderçäme belleşdirýärdim. Juma aga: "Bu zatlar gazet üçin däl" diýyärdi... Men onuň ýagdaýyna düşünýärdim. Tüýs işläýjek, döredäýjek wagtynda badyna kakylan, "gözünüň ody alnan" diňe bir Juma Ilmyratmydy näme?! Sistema etjegini edipdi, ol päl-niýetine görä, baý, ot gorsapdy! "Galamyň döwerin" diýip, haýbat atan syýasatçysumaklaryň maksady şoldy ~ türkmeniň buýsanjyny elinden almakdy, ony ejizletmekdi, öz öňünde dyza çökermekdi. Olardan gazabyna duçar bolanlar, üstünden telim ýyllar geçendigine, döwrüň üýtgäp barýandygyna garamazdan, geçmişiniň agyr yzasyň hiç ininden-süñňünden çykaryp bilmeýärdiler, aňsat özüne gelip bilmeýärdiler, bu barada dil ýarmak hem hatarlydy. Juma aganyň özi barada-da, onuň özüniň hut sowet sistemasyň gazabyna duçar bolşy barada makala ýazmagymy, eýýäm diýdimzor imperiyasynyň ýanyny ýere berip başlandygy we ýene birnäçe wagtdan halkymyzyň öz hak-hukugynyň, öz ýurdunyň doly hukukly eýesi boljakdygy görnüp duran hem bolsa, birbada oňlamanlygynyň sebäbi hem şundady.

Bular doğrusynda ýazmajakdygym barada Juma aga söz beren ýaly eden-de bolsam, barybir, ýazman durup bilmedim. Şahyryň ýurek awusy ~ halkyň agysy ahyryn. Heý, möwriti gelende, türkmene döwür-döwran dolananda agly-gussaly, ýalynly-tüsseli sowet geçmişiniň halkymyzyň, onuň iň gaýratly, iň edermen, iň zehinli ogullarynyň garşysyna eden hyýanatçylygy, jenaýatçylygy, diýdimzorlugy barada dil ýarman durup bolarmy?! Uzak ýyllar çydadyk, uzak ýyllar dymdyk, besdir! Şeýlelik bilen, metbugatda meniň Juma Ilmyradowyň ömrüniň we döredijiliginiň käbir taraplary barada söhbet açýan makalam peýda boldy. Ata Watanymyz Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň bütin dünýä jar edilenine heniz bir aý hem geçmäňkä çap edilen şol makalada, esasan, otuzynjy ýyllaryň aýaklarynda heniz ýigrimisini hem doldurmadyk, emma eýýäm özünü okyjylara tanadyp ýetişen şahyr Juma Ilmyradowyň stalinçilik bashabaslygyny pidasy bolşy ~ hiç bir günäsiz halyna, sud-beýleki

edilmän, gepsiz-gürrüsiz "halk duşmany" hökmünde tussag edilişi, berk gabawda saklanylышы barada gürrüň berilýärdi, şeýle hem 1944-nji ýylda ýazan we 1945-nji ýylda "Sowet Türkmenistany" (házirki "Garagum") žurnalynda çap etdiren "Türkmenistanym" goşgusy üçin üstünden ep-esli wagt geçenden soñ ~ 1951-nji ýylda şahyryň stalinçilik sütemhorlugyň nobatdaky zarbasyna duçar bolşy, çogup barýan zehininiň badyna kakylyşy, ruhy ejire sezewar edilişi yzarlanylýardı.

Şu ýerde otuzynjy ýyllaryň aýaklaryndaky, şeýle-de ondan öñki we soñky ýyllardaky baknaçylyk, diýdimzorluk syýasatynyň türkmeniň gül ýüzli ýigitlerini ýok edişi, olaryň ýene ýüzlerçesini we müñlerçesini agyr fiziki we ruhy jebir-süteme sezewar edişi, bütin halkymyzy gorky-hasrat astynda saklaýsy, türkmeniň ýüregine bitmez ýara salşy barada-da, türkmeniň tüýs ruhundan syzylyp çykan beýik eserleri okany ýa öwreneni üçin-ä däl, olaryň adyny tutany üçinem adam barynyň yzarlamalara, gynamalara duçar edilişi barada-da gürrüň etmek bolar. BK/b/P MK-nyň "Ленинград" we "Звезда" žurnallary hakynthaky" ýaly kararlarynyň, umuman, kommunistik merkez tarapyndan öñe sürlen we buýrulyşyndan hem beter ýerine ýetirilmegine berk gözegçilik edilen bütin ideologik sarnamalarynyň edebiýatdan, sungatdan halk ruhuny düýp-teýkary bilen ýok etmek, ahyrsoñunda bolsa milli garaýylary, duýgy-düşünjeleri halkyň aňyndan we kalbyndan, bütin ýasaýyş-durmuşdan süpürip-taşlamak maksady bilen, orta çykarylandygy doğrusynda-da aýtmak bolardy. Sistemanyň, ine, şol gara päl-niýeti bilen baglanychykly 1951-nji ýylyň iýulynda "Правда" gazetinde peýda bolan "Edebiýatda ideologik ýoýuşlaryň garşysyna" atly makala jogap hökmünde, has doğrusy, "merkeziň" bildirýän aýylganç höküm-talabyna jogap hökmünde öñki soýuzyň ähli ýerlerinde, şol bir wagtyň özünde biziň respublikamyzda hem alnyp barlan "arassalaýyş çäreleri", hut şol "çäreler" zerarly "Gorkut ata" eposyny neşir edendigini üçin Mäti Kösäýew, Baýmuhammet Garryýew, Orazmämmet Abdalow dagynyň, "Türkmenistanym" goşgusy üçin Juma Ilmyradowyň, "Türkmensiň" goşgusy üçin Gurbandurdy Gurbansähedowyň, "Söýýärin" goşgusy üçin Rehmet Seýidowyň stalinçileriň rehimsiz penjesine ilişi hakynda-da anyk

delillere salgylanyp, has giňişleýin durup geçmek bolardy. Ine, şol söhbetleriň ählisi biziň şu makalamyzyň baş gahrymanyň geçen durmuş ýoluna, ýaşan döwrüne, döredijiligine has gowy göz ýetirmäge kömek ederdi. Emma bular barada metbugatda ozal hem çykyş edendigime hem-de ýokarda ýatlan şol makalamdan soňra, J.Ilmyradowyň döredijilik we durmuş ýoly barada başga-da birnäçe çykyşlaryň peýda bolandygyna, olaryň käbirinde şahyryň sistemanyň sütemine sezewar bolşy dogrusynda, has giňişleýin, jikme-jik diýen ýaly gürrüň edilendigine görä, şol aýdylanlary gaýtalap durmazlygy makul bilyärin. Emma Juma Ilmyradowyň poeziýasyndaky türkmen ruhy barada, aňrybaş millilik barada, türkmen halkyna we türkmen topragyna bolan çuňňur söýgi barada aýtman geçmek bolmaz. Bir zada üns beriň: näme üçin Türkmenistan hakda, türkmen topragy, türkmen tebigaty hakda ýazmaly bolanda şahyryň galamy juda ezber işleýär, setirler duýgudan püre-pürlenýär, içki buýsanç bialaç daşa çykýar ~ şygryň ruhuna siňýär, şu ýurda, şu ile göz-görtele ummanlanyp, başga bir islendik garaýylardan, döwrüň syýasy reňki degen başga bir goşgulardan has belende galyp görünýär?! Munuň özi ýone ýere däldir, haçan-da bedewiň yüzüne urulmasa, ol menziline jüp toýnak salýar. Yüregini aýdanda, şahyryň galamy erkin işleýär, owazy şirin ýaňlanýar, belent çykýar. Juma Ilmyradyň belli-belli eserleri babatda, "Türkmenistan" goşgusy babatda hem hut şuny aýdyp bolar. Ine, onsoň "hüsgär", durşy bilen göz-gulaga öwrülen, öz janyny hiç kiňe ynanmaýan we tutuş dünýä howatyrlanma bilen garaýan, özuniň çüyrük pelsepelerden "bina" bolan göwresini ýykman saklara berk ynamy bolmansoň, halk ruhundan aýry we halk ruhuna garşıy bolansoň, mydama halkdan we hak sözden gorkup gelen "merkeziň" ideologlary üçin bahana aramaga-da, yrsaramaga-da, siltemäge-de sebäp bardy. Hernä, baryp, 1938-nji ýylyň aprelinden 1939-njy ýylyň apreline čenli ~ laýyk bir ýyllap, gep-gürrüsiz, sud edilmän tussaglykda saklanan şahyr bu sapar, näme-de bolsa, "aman" sypypdyr, sorag-ideg ediliп, eden işine puşman edýändigini aýtmagy talap ediliп, Türkmenistan Kompartiýasynyň MK-synda, onuň gurultaýynda, plenumynda, ýazyjylar soýuzynyň gurultaýynda,

dürli derejeli ýygnanyşyklarynda, Çärjew obkomynyň plenumynda, oblastyň ýazyjylarynyň maslahatynda, metbugat sahypalarynda yzly-yzyna tankyt ýassygy edilip, "Türkmenisanyň" goşgusyndaky "reaksion-milletçilikli" pikirler, ideologik ýoýuşlar barada TK(b)P MK-nyň karary çykarylyp, beýleki "çäreler" görlüp, J.Ilmyradowa nobatdaky agyr ruhy ejir çekdirilen hem bolsa, bu sapar ony türmä-hä dykmandyrlar.Hawa, J.Ilmyradowyň gürrüni edilýän goşgusynda-da, beýleki käbir setirlerinde-de bütin durky haramdan guýlan, ynsan barynyň ganyna galyp gurlan, niýeti ýaman sistema üçin yrsaramaga zat bardy, onda-da düýpli zat bardy. Edil şol döwürlerde, stalinçilik diýdimzorluk syýasatynyň milli duýgy-düşünjelerden, halk bähbidiniň, halk ruhunyň herekete gelýän her bir hili halatyndan gorkusyna öz aýbyny gizlemek, öz häkimligini saklamak üçin hiç bir ýaman işden gaýtman, guduz açýan döwürlerinde öz milli duýgy-düşünjäne ýugrup eser döretmek gara aždarhanyň agzyna kelläni sokmak bilen barabardy."Türkmenistanyň" goşgusy ilkinji setirlerinden başlap, türkmeniň ýurdunyň gözelliginiň deňsiz-taýsyzdygyny iň ýokary perdelerden tutup wasp edýär:

"Ak jerenler ymgyr çöllerde joşar...
Men bilbilem, göwnüm güllerde joşar,
Güldür, gülüstandyr Türkmenistanyň".

Ýa-da:

"Bahardyr, bossandyr Türkmenistanyň",
"Dilimde dessandyr Türkmenistanyň".

Leninçilik, stalinçilik ideologiýany "halkyň gany, damarda jany" diýip, dynman wagyz edýän, abat ojaklary ber-bibat edip, dünýä gançaýkan zandyýaman imperiya barada adamlaryň aýyna ters düşünjeleri zorluk bilen guýmaga çytraşýan we geljekde bütin Ýer ýüzüni öz gol astynda saklamaga ~ külli adamzady gul-gyrnaga öwürmäge dalaş edýän "merkeziň" oýnatgy syýasatçysumaklaryny gazap atyna atlandyran aşakdaky ýaly setirleri okap görүñ:

Adam diriliği tende gan diýrler,
Damarymda gandyr Türkmenistanyň.

Eýsem-de bolsa, şol ýyllarda, "suw getiren bilen küýze döweniň" deň görülýän, hemmeleriň biraýakdan sürülyän, ýagşyýaman, beýik-pes, halal-haram garym-gatym edilýän, zehiniňe, zähmetiňe, başarıjaňlygyňa görä baha berilmeýän, halal zähmetiňe görä ýaşamaga, gurply, baý bolmaga hiç bir hili mümkünçilik berilmeýän, hatda şu hili ýasaýşa ymtylmag-a däl, ol hakda pikir etseňem, buržuaz-milletçi, köne ýasaýşy küýseýän adam hökmünde ýoguňa ýanýan sowet sistemasyňn gysajyndakaň "Belent çykar barly öýün tütnü" diýmegini başarmak üçin nähili uly ýürekligiň, nähili mertligiň, nähili gaýratlylygyň gerekdigi barada pikir edip görүñ! Ya-da käbirleriniň pikir edişi ýaly, şahyr bu setirini nähilidir bir tötänden ýazandyr diýibem bolmaz, sebäbi goşguda hut şu hili türkmen ruhly, türkmençe ýasaýsu wasp edýän beýik setirler başga-da bar. Ya-da bolmasa, käbirleriniň aýdyşy ýaly, şahyr bu ýerde düýbünden başga zady ~ "gurply ýaşayán kolhozçynyň durmuşyny" wasp edipdir diýmegem gülkünç bolardy. Pikiri her näce gapdala alyp gaçjak bolsaňam, bu başartmaz. Şahyr diýesi gelýän zadyny diýip bilipdir ~ döwür her näce agyr hem bolsa, sistemanyň hökümine görä däl-de, hiç bolmanda şu gezeklikçe, ýüreginiň hökümine görä ýazypdyr. Bu ýerde pikir ap-aýdyň ahyryn ~ şahyr bolşewistik diýdimzorluk syýasatyndan ozal, bir mahal baý-gurply ýaşan, gappsynda bedew aty kişňäp duran, boz maýasy, ineri, süri-süri maly bolan, halal bereketiniň, ar-namysynyň eýesi türkmeni, hatar-hatar ak öýleri içiniň-dasynyň bezegi-gözelligi bilen haýran galдыryan türkmen ilini, bu gözel iliň abadançylygy-agzybirligi, yrsgal-bereketi bilen buýsançlylygyny wasp edýär, şol gözel durmuşy şahyr öz hyýalynda-aňynd täzeden janlandyrýar, oňa dowamatlyk, bakylyk berýär. Ar-namysyň, mertligiň, erkinligiň, halallygyň, pähim-parasatyň gaýnap-çogup çykan ýerinde, ýagşa-ýamana, aga-gara, merde-namarda, akyla-nadana örän inçelik bilen parh goýulýan türkmen jemgyyetinde gaýratly äriň bagt atyna atlanýandygyny ~ şan-şöhrata, abraý-mertebä eýe bolýandygyny şahyr ýeke setirde

aýdyp bilipdir. Gelîñ, gowusy, şygryň şu bendini tutuşlygyna okap göreliň:

Belent çykar barly öýüň tütüni,
Gaýratly är müner bagtyň atyny,
Munda azatlygyň mermer sütüni,
Keýp-sapasy kändir Türkmenistanyň.

Hawa, gürrüň diňe ata Watan hakynda ~ Türkmenistan hakynda. Ähli eşret, iň güzel, iň halal ýasaýyş, iň sapaly durmuş, iň mert, gaýratly adamlar şunda ~ Türkmenistanda, onda-da azat Türkmenistanda diýlip görkezilýär. Bu ýerde "sowetleriň" wagyz edişi ýaly, on ýediniyi ýyldan soñ, "azat bolan", kommunistik imperiyanyň bir "düzüm bölegi" bolan Türkmenistan däl-de ~ goşguda beýle düşünjäniň ady-sory, ys-koky ýok ~ hakykatdan-da, azat-erkin Türkmenistan, döwletli-döwranly, azatlykgaraşsyzlyk binasynyň mermer sütünleri dikeldilen Türkmenistan göz öňüne gelýär. Şol döwürde şahyryň bu barada oýlanyp bilşine, arzuw edip bilşine, hyálynda Garaşsyz ýurduny görüp bilşine haýran galaýmaly. Beýik Magtymguly XVIII asyrda beýik türkmen döwletini ruhy taýdan esaslandyrypdy, şahyryň olmez-ýitmez "Türkmen binasy" şygrynda Berkadar Türkmen Döwleti örboýuna galýar. Il-ýurdumyzyň sowet sistemasynyň ganly gysajynda saklanýan we stalinçilik sütemhorluguň ýetjek derejesine ýeten ýyllarynda-da beýik Pyragynyň döwlet hem döwletlilik baradaky ideýalarynyň, umyt-arzuwlarynyň onuň şägirtleriniň kalbynda köräp durandygy, şol mukaddes arzuw-umytalaryň bolsa, juda seýrek we birneme gyýtaklaýyn, gizlinräk bir görnüşde, döwrüň syýasy "reňkine" perdelenen görnüşde bolsa-da ýüze çykandygy guwandyryár.

Juma aga bilen şol iň soňky sapar söhbetdeş bolanymda, ol maňa şeýle sowal bilen ýüzlendi:

– Akmyrat, nähili pikir edýän, Türkmenistan Garaşsyz ýurt bolarmyka?

Bu sorag ata Watanymyzyň Garaşsyzlygynyň yylan edilmeginiň edil öñ ýanynda berlen sowaldy. Men:

– Elbetde, Juma aga! Gürrünsiz! Türkmenistanyň Özbaşdaklygy

hakynthaky Jarnamadan habaryňz bardyr... Şondan eýýäm hemme zat aýdyň ahyryny... Prezidentimiziň gije-gündiz dynman çekýän zähmeti, beýik ideýalary diňe bir mukaddes maksada ýetmek üçin, Biribar Saparmyrat Nyýazowa kuwwat bersin! – diýip, jogap berdim.

Şondan soň şahyr rahatlandy, ýüreginden haýsydyr bir ünji-aladalary aýrylan ýaly boldy, ýuwaşja gürledi:

– Men saňa aýdýaryn, inim. Senem muny entek hiç kime aýtma. "Türkmenistanyň" goşgynyň iň soňky setiri "Döwletli döwrandyr Türkmenistanyň" diýip tamamlanýardy. Yaşlyk-da, bir zat diýip goýberipdirin, sen seresapsyzlyk diýseňem bolar... Soň žurnala berjek bolanymda, şol setiri üýtgetmegi soradylar. Şeýdibem, ol setir "Ýigrimi ýaşandyr Türkmenistanyň" görnüşde çap edildi. Megerem, şu-da meniň basylman galmagyma kömek edendir...

Şygryň:

Mertler äsgär bolar synag ýüzünde,
Ýalpyldap ot ýanar gara gözünde –

– diýen setirleri Magtymgulynyň, Seýdiniň, Zeliliniň, beýleki klassyk şahyrlarymyzyň il-günüň ar-namysy, Watanyň eldegrilmezligi, ýurt goragy üçin ata çykan, ýowuz duşmana berk gaýtawul berýän türkmen goç ýigitleri baradaky çuňñur watansöýüjilige ýugrulan setirlerini ýatlatmaýarmy näme? Stalinçileriň bu goşgynyň

"Ýeke däl, jana-jan dosty-ýary bar,
Pähim-parasatly howandary bar" –

– diýen setirler soýuzyň keşbini, Staliniň "serdarlyk" keşbini bermeýär diýip, janlaryny ýakmalary-da, goşguda türkmen halkyna aýratyn häsiýetler bermäge çalşypdyr, türkmen halkynyň 17-nji ýıldan ozalky ýasaýsu mahabatlandyrylypdyr, J.Ilmyradow türkmenleriň nähilidir bir özbaşdak ýasaýış-durmuşyny isleýär diýip howpurgamalary-da ýone ýerden däldi. Hakykatdan-da, goşgynyň ruhy stalinçileriň islegine düýbünden gabat gelmeýärdi. Onuň:

Watan derýasynda arslan-şiri bar
Şöhratdyr hem şandyr Türkmenistanyň –

– diýen setirleri hem türkmen topragyny elgarma eden, türkmeniň kalbyna hem aňyna, ýurduna talaň salan, türkmenden hem türkmençilikden öler ýaly gorkan, şoňa görä-de bu güýji basyp ýatyrmagy maksat edinýän "alynmadyk myhmanlaryň" iki aýagyny bir gonja sokupdyr. "Watan dawasynda arslan-şiri bar" diýip, adamlaryň milli duýgularyny oýarmak sistema üçin örän howpludy.

"Türkmenistanyň" goşgusy türkmen topragyna bolan çäksiz söýgä eýlenip, tüýs milli ruha ýugrulyp ýazylan eserdi, munuň özi bolsa şol wagtky sistemanyň islegleri bilen bir ýere sygyşmaýardy, şu hili eserleriň köpelip gidibermeginden, munuň soňunyň has çuňlaşyp-ýitileşip gidibermeginden gorkulýardy. "Merkezden" gelýän her bir şu hili görkezmä ýerlerdäki "wepaly nökerler" hezil edinýärdiler, olar adam barynyň janyny agyrdyp, ömrüni syndyryp, "arassalaýyış işlerini" geçirýärdiler, "howply" eserleri ýakyp-ýandyrýardylar, indi dörejek eserleriň öňüne böwet basýardylar...

Dogrudan-da, milli buýsanjyna ýugrup eser ýazanda, Juma şahyryň galamy has ýiti işleyär. Çünkü, şeýle ýazmak onuň ganynada bardy! Zehini haçan-da ata-baba ruhlary bilen birleşende, zannyna görä işlände şahyr özünü has gowy açýar, şygyr has gözel görnüşe girýär, has şirin saýraýar. Kommunistik imperiýaçylary gorkuzýan zadam şudy! Şahyryň "Köýten dagy", "Pöwrize" ýaly goşgulary-da türkmen tebigatyny wasp edýän, watançylyga ýugrulan eserlerdir.

Ýaşyl donly, kümüs kelle gojaman,
Göýä köp zürýatly nesiller başy,
Agtyk-çowluklarna garap mähriban,
Synlap duran ýaly töwerek-daşy...

Otyr ýaýrap, gök asmana baş diräp,
Tükenmez hekaýa sözleýän ýaly,
Otyr Jeýhuna-da dyngysyz garap,
Kimiňdir ýoluna gözleýän ýaly.

"Köýten dagy" goşgusyndaky bu setirler üçinem stalinçiler yrsarasa yrsarap bilediler. Emma bu goşgy stalinçilik "doňaklygyň" öz ornuny "maýylgançylyga" beren ýyllarynda ýazylypdyr. Juma Ilmyradowyň durmuşyna, bütün döredijilige iñňän belet, onuň bilen ýakyn aragatnaşykda bolan şahyrlaryň biriniň aýdyşy ýaly, "ýokardaky mysaldan Oguzhanyň sekizinji asyrlardan bäri hiç hili kynçylyga, gaý-tupana ýan bermedik nesil daragtynyň dowamy göz öňüne gelýär".

Şu ýerde ýene bir zady ýatlamak isleyärin. Galamdaşlary, obadaşlary, oña belet adamlar ony diňe bir şahyr hökmünde däl, kiçi göwünli, pes pälli, iñňän belent adamkärçilikli ynsan hökmünde-de tanaýarlar. Mugallym, mekdep direktry, raýon gazetiniň redaktory wagtynda-da, ýazyjylar soýuzynyň Çärjew obalsty boýunça edebi konsulstanty döwründe-de, oblast telestudiýasynda, gazetde işlän ýyllarynda-da, ol işe ak ýüregi bilen berlen adam, ýaşlaryň halypasy hökmünde abraýdan peýdalanýar.

Juma aga TK/b/P MK-nyň 1951-nji ýylyň sentýabrynda kabul eden "Türkmenistanyň" goşgusy baradaky biadyl kararynyň mähriban Prezidentimiz Saparmyrat Türkmenbaşy tarapyndan ýatyryljakdygyna umyt baglaýardy. Ömürboýy zandyýaman sistemanyň gara tagmasyndan dynmagy könlünde göterip gelen, ömrüniň soňky ýyllarynda kesele uçran şahyryň Garaşsyzlyga ýetmän ölesi gelmändir. Il-ýurduň bagtyna dörän Serdarymyz Saparmyrat Türkmenbaşynyň Türkmenistanyň Garaşsyzlygyny dünýä yüzüne jar edenini gören şahyr bu günlere kän garaşan gözlerini rahat ýumup, baky uka gitdi.

Şahyryň iň gowy eserleri, çuňnur watansöýüjiliği, belent adamkärçiliği, ol baradaky ýagşy ýatlamalar biziň ýüreklerimizde baky ýasaýar.

Akmyrat HOJANYÝAZ.

edebiyatwesungat_99

Edebi makalalar